

13. VÄISÄLÄN LUONTOPOLKU - MATALANSUON LINTUTORNI

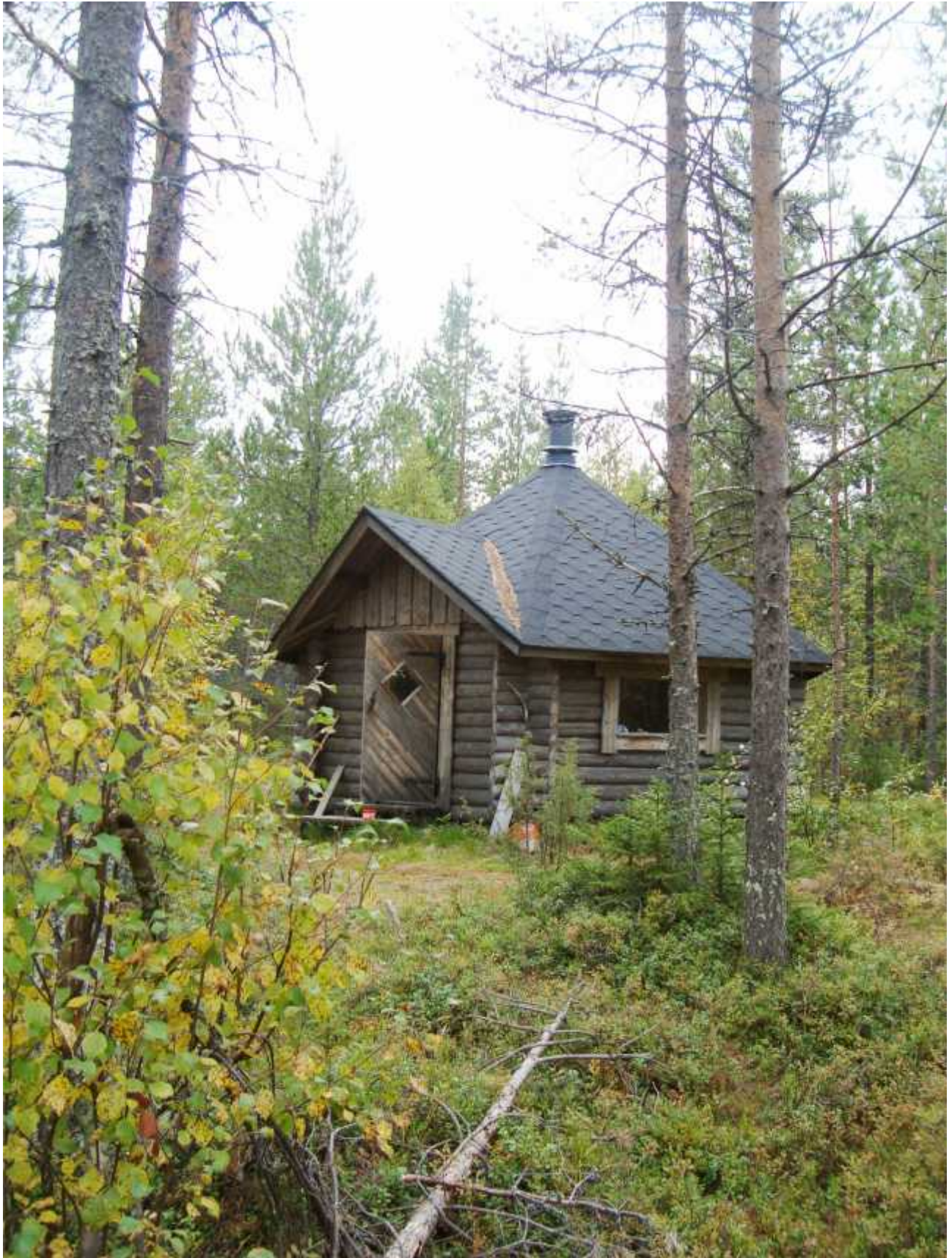
Vaarankylä sijaitsee nimensä mukaisesti vaaralla ja sitä reunustaa kolmelta ilmansuunnalta suoalueet. Itään päin aukeaa laaja Matalansuo, jonne on Vaarantalolta matkaa pari kilometriä. Luonnossa samoilusta pitävälle on tarjolla vaativakin matka Matalansuon lintutornille. Ilman pitkävärtisiä kumikenkiä on turha lähteä matkaan. Perillä tornilla matkaaja palkitaan runsailla lintuhavainnoilla. Alueella on myös sääksen tekopesä, jota voi tarkkailla tornista käsin kiikaroiden.

Tornin läheisyydessä on kotarakennus puuliitereineen, käymälöineen ja roskiksineen

Matalansuo on yli 200 hehtaaria laaja aapasuo jolla umpeen kasvavassa Matalanjärvessä on vielä avovettä. Alue kuuluu soidensuojelualueeseen ja on Natura-aluetta. Suon läntisessä laidassa sijaitseva lintutorni on syrjäisen sijaintinsa vuoksi hyvä ja rauhallinen paikka lintujen tarkkailijalle.

Vaarantalolta tornille vievä polku vaatii vaeltajalta pitkävärtiset kumisaappaat. Perillä lintutornin läheisyydessä sijaitsevassa kodassa on kotagrilli ja kota soveltuu myös tilapäiseen yöpymiseen.

Suolla on poikkeuksellisen rikas lajisto, sillä esim. 1912 Tornien taistossa tunnistettiin 52 eri lintulajia. Mm. pohjansirkku, kuovi, kulorastas, sinisuohaukka, suopöllö, pohjantikka ja huuhkaja asustavat vakituisesti alueella tutumpien lokiien, kurkien ja vesilintujen sekä joutsenten lisäksi. Tekopesien ansiosta alueella pesii myös kalasääksi. Lintujen lisäksi tornista on poikkeuksellisen hyvä seurata hirvien elämää.

Harvinainen kahlaaja aiheutti riemunkiljahduksia Tornien taistossa

Matalansuon lintutornilla häytyttiin ennätyslukemia BirdLife Suomen järjestämässä leikki-mielisessä Tornien taisto -kisassa, vaikka säätila ei Paltamon luonnon väisohenkistä joukkueita hellinytkään. Kahdeksan tunnin bongausmatkan tuloksena intomielinen joukkue sai kirjotua 56 lajiä, tulos jii aimoastan yhden lajin pääbän paltamolaisien ennätyskässtä. Aamuvuorhaisella tornille saapunut joukkue oli kisan puolivälissä toivekas tulokseksiaan aarun takia. Mika Juvonen tiivisti joukkueen tunnetut ytimekkääseen iskalauseeseen:

- Keli oli kova, mutta niin oli tulostkin.

Paltamolaisittain kova tulos jii vielä runsaasti etelän suurten lintutornten luvuista. Tornien taiston voiton vei tänä vuonna Hangon Uddskatan, jossa havaittiin yhteensä 115 lintulajia.

Laji kuin laji kelpaa

Vaikka bongauskisa on leikki-mielinen, ovat kisaajat mukana puolitiksi tosissaan. Kilpailuvietti ajaa joukkueita pyrkimään omaan parhaimpaansa.

- Itsemme kanssa tässä kilpailuissa. Toki on mielenkiintoista katsoa, millaisiin lajimääriin etelässä ja pohjoisessa päästään ja vertailla niitä. Samoin vertailla Kainuun tornien kesken kilpnostaa, Heijä Pylvänäinen sanoo. Valtakunnantiaajuisen kisan tulokset esitit otitikaan vertailu-

Heijä Pylvänäinen ja Mika Juvonen tekevät yhteistyötä uuden lajin havaitsemisen eteen. *Kaukoputki on suunnattuna Väisälään, josta yritetään bongata närhää. Joukkue on nimetty kiintopistellä, jolla toinen havaitsija voi joutuvasti paikastaan toisen huomauttaa lintulajin laajalta suovaluella ja sitä ympäröivästä metsästä.*

kuutenkaan voi olla huomaamatta, kun kisaajat saavat kirkkaima suokukon. Tornissa tunteitaan, kun Suomessa yhä uhanalaisemmaksi käyvä kahlaaja saadaan kirjotua havaintoihin.

Kolme suokukkoa, kello on 10.07. Vesa Hyyryläinen merkitsee pieneen kirjaseensa. Hyyryläinen kerää tarkkansa tietoja omaksi huvikseen. Tiedot päätyvät myös valtakunnalliseen lintuhavaintojärjestelmään. Tiira-tietokantaan. Suokukon ohella muuta Matalansuolla harvoin-

kurkipart. Neljä vuotta sitten tehty sääkoenpesä on kisan aikana miehittettynä säkäparakunnan voimin. Korpin oäkemisen todennäköisyys tornien taistossa oli liki sataprosenttinen.

Tornissa on körpinpesä, sitä ei varmasti monella kisapaikalla olekaan, joukkue myhäilee.

Lisää silmäpareja tarkkailutöihin

Toukokuun alussa vuosittain järjestettävillä Tornien taistoilla

mukana, kun Paltamon luonnolla on ollut joukkue. Mika Juvonen sanoo. Joukkueeseen toivotetaan tervetulleiksi ihan jokainen, vaikka aiempaa tietämystä lajeista ei olisiikaan.

- Mitä enemmän on silmäpareja tekemässä huomiotta, sitä enemmän lajeja voidaan havaita. Ei tarvitse välttämättä tunnistaa mikä lintu on kyseessä, Virpi Juvonen toteaa jouhevasta työnjaosta. Yhden henkion havainto kisassa ei riitä, toisen osallistujan tulee varmistaa havainto-

- Jos kisa olisi paria vukkoa myöhemmin, lajimäärä voisi kasvaa. Kesän alussa tapahtuisi tasottumista, kun kevätmuutto olisi ohi, Vesa Hyyryläinen laskelee.

Haastava bongauspaikka

Matalansuon lintutornilta ei ole havaittavissa yleisöryntäystä. Tornien taiston yhteydessä järjestään useita paikalliskunnilla yleisölle avoimia tilaisuuksia, joissa vierailijat pääsevät tutustumaan lintuhavaintukseen. Matalansuon torni ei ole omiaan tällaisen tilaisuden järjestämiseen.

- Tornille on hankala päästä, varsinkin jos kevät on myöhässä, Heijä Pylvänäinen toteaa. Esillelisenä vuonna osa joukkueesta oli varautunut retkele metsäsuksilla, jotka olivat tulleet tarpeeseen. Paltamossa on kuitenkin myös helpommin saavutettavia lintutorneja.

- Mieslahden lintutornille yleisö pääsiti helpommin paikalle. Sinne voisivat tulla niin aikuiset kuin lapset. Kisan aikana yleisö tuo voitaitiin porrastaa, jotta laijen äänitunnistaminen ei menisi liian hankalaksi, Virpi Juvonen suunnittelee. Kisassa lintujen tunnistaminen voidaan tehdä joko näkö- tai kuulohavaintojen perusteella.

- Noin yksi kolmasosa tunnistuksista tehdään äänen perusteella. Varsinkin metsän laidassa olevat pikkolinnut on helppo

